

การประเมินความสูญเสียผู้มีความสามารถที่จะเรียน
ในชั้นการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๒ - ๒๕๑๘

(PROJECTION ON THE LOSS OF POTENTIALS IN HIGHER EDUCATION
OF THAILAND, 1969 - 1976)

โดย

นางสาวมยุรี จารุปาน พศ.บ.

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญาโท
ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แผนกวิชาสังคมวิทยา

พ.ศ. ๒๕๑๒

002330

T.16341225

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชุมแพ็คไทม์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนประกอบ
การศึกษาตามระเบียบวิธีศึกษามหาบัณฑิต

นาย ธีระเดช

คณะศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ นาย ธีระเดช ประธานกรรมการ

นาย ธีระเดช กรรมการ

นาย ธีระเดช กรรมการ

นาย ธีระเดช กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชาญ ประจวบเพียร และ
Dr. Gavin W. Jones

วันที่ ๑๗ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาเรื่องนี้ เพื่อที่จะประเมินความสูญเสียซึ่งมีความสามารถที่จะศึกษาในระดับอุดมศึกษา แต่ไม่สามารถจะศึกษาได้ เพราะที่เรียนในสถานอุดมศึกษามีจำกัด การศึกษาเรื่องนี้จะช่วยชี้ให้เห็นว่า ในแต่ละปี ประเทศต้องสูญเสียบุคคลที่มีความสามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะออกมาเป็นแรงงานระดับสูงของประเทศต่อไปเป็นจำนวนไม่น้อย โดยที่ประเทศยังต้องการบัณฑิตสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อการก้าวนประเทศอีกเป็นจำนวนมาก ในการศึกษาเรื่องนี้ ใ้หน้าการประมาณจำนวนผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาและมีความสามารถที่จะศึกษาในชั้นการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๖๒ - ๒๔๖๔ จากจำนวนนักเรียนที่เริ่มต้นเข้าศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และสอบผ่านชั้นต่าง ๆ ขึ้นมาด้วยอัตราการสอบได้สำหรับพวกที่เปลี่ยนแนวการศึกษา และอัตราการเลื่อนชั้นในอัตร โดยอาศัยข้อสมมุติ ๔ ข้อ คือ

๑. ถ้าอัตราส่วนระหว่างจำนวนนักเรียน ม.ศ.๕ ในปีการศึกษา ๒๔๖๐ กับจำนวนผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าสถานับอุดมศึกษาในปีการศึกษา ๒๔๖๑ คงอยู่อย่างนั้นตลอดไป

๒. ถ้าอัตราการสอบเลื่อนชั้นระดับ ม.ศ.๕ สาขาต่าง ๆ และการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถานับอุดมศึกษาในอนาคต เป็นไปอย่างเดียวกับในปีการศึกษา ๒๔๖๑

๓. ถ้าสภาพการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถานับอุดมศึกษาในอนาคต เป็นเช่นเดียวกับสภาพการณ์ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๖๐ - ๒๔๖๑

๔. ถ้าอัตราการเพิ่มของการรับนิสิตนักศึกษาใหม่ในสถานับอุดมศึกษาในอนาคต เท่ากับค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มระหว่างปีการศึกษา ๒๔๐๔ - ๒๔๑๑

ผลของการศึกษาปรากฏว่า โดยทั่ว ๆ ไป จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาจะมีความสามารถที่จะศึกษา แต่สอบคัดเลือกเข้าสถานับอุดมศึกษาไม่ได้ จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี โดยเพิ่มเพียงเล็กน้อยและช้าในปีต้น ๆ แต่เพิ่มมากและเร็วขึ้นในปีหลัง ๆ การประมาณโดยอาศัยการสมมุติตามข้อ ๔ มีแนวโน้มสูงขึ้น เร็วกว่าการประมาณโดยวิธีอื่น

ในขณะนี้ สถาบันอุดมศึกษาทั้ง ๘ แห่ง ที่อยู่ในขอบเขตของการศึกษาเรื่องนี้มีนิสิต นักศึกษาในปีละประมาณ ๔,๐๐๐ คน ในปีการศึกษา ๒๕๑๔ ซึ่งเป็นปีสิ้นสุดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ระยะที่ ๓ จำนวนนิสิตนักศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาจะรับความ ที่ประมาณไว้จะอยู่ระหว่าง ๑๓,๐๐๐ - ๒๑,๐๐๐ คน ซึ่งหมายความว่า ภายในระยะ ๔ ปี ข้างหน้า นิสิตนักศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาจะรับเข้า จะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ ๒ เท่า ของที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่จำนวนผู้ต้องการเข้าศึกษาและมีความสามารถที่จะศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาจะมีประมาณ ๑๔,๐๐๐ - ๒๓,๐๐๐ คน

การประมาณนี้ได้ช่วยให้เห็นว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐบาล ในขณะนี้ ยังไม่เพียงพอทั้งในด้านการตอบสนองผู้ต้องการเข้าศึกษา และในด้านความต้องการของประเทศ ทำให้ในแต่ละปี ประเทศต้องสูญเสียคนซึ่งมีความสามารถ จะศึกษา ต่อในระดับนี้ไปไม่ใช่น้อยเลย.

ABSTRACT

The purpose of this study is to evaluate the loss of qualified students at the university level due to the limited university positions available. This study will show that each year the nation loses a great number of persons qualified to study, at the university level who will in turn become the skilled labour needed for the development of the nation. In this study, an estimate of the number persons desiring and qualified to study at the university level was made for the years 1969-1976, beginning with the students entering Pratom 1 and passing successive levels of education. Four assumptions were made, as follows:

1. The ratio between the number of M.S. 5 students in 1967 to the successful entrants to universities during 1968 remain constant.

2. The ratio of successful examiners in M.S. 5 for the various streams and those who successfully entered university remain the same as for 1968.

3. The conditions of the qualifying examinations to the universities remain the same as 1967-1968.

4. The rate of increase of university students remain equal to the rate of increase between 1962-1968.

The results of this study show that, in general, the number of students who wish to enter university and are qualified to do so but are unsuccessful will increase. In the first few years, this increase will be low, but will accelerate in the last year of the projections. The

method of estimation based on the 4 aforementioned assumptions results in higher estimates than other methods. There are now 9 institutes of higher education which are able to admit approximately 8,000 students annually. In the 1976 academic year, the last year of the third Economic and Social Development Plan, the estimated number of students accepted by the universities and equivalents will increase to between 13,000 - 21,000 persons. This means that in the next 8 years, the number of students accepted into universities will increase by two-fold, but the number of students who wish to enter universities and are qualified to do so will increase to about 14,000 - 23,000 persons.

These projections clearly indicate that the facilities for higher education are at present inadequate, both in the supplying the needs of those who wish to study and the needs of the nation. This will result in the loss of numerous persons who are qualified to enter higher education each year.

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ขอขอบพระคุณผู้ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่าน คือ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ซึ่งได้กรุณาแนะนำหัวข้อเรื่อง
 ไร้ค่าปริกษา แนะบ่า และ Dr. Gavin W. Jones ที่ปริกษาทางประชากรศาสตร
 สำนักงานสภาศตนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งได้กรุณาแนะนำวิธีการและแกไข
 ขอบคกรองต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดตลอดเวลาที่ผู้เขียนทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ
 ศาสตราจารย์ ดร.ภ่าแหง หลางกูร ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฮริบ ปุณณะหิคาบนต์
 อาจารย์ปริษา แสงสว่าง และ อาจารย์อนุรี หวังห่อ ที่ได้กรุณาไร้ค่าปริกษาแนะนำ
 ตลอดเวลา ขอขอบคุณสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ ที่ได้ให้ความสนใจหัวข้อ
 วิทยานิพนธ์ที่ผู้เขียนเสนอ และได้อนุญาตให้มีเวลาศึกษาอย่างเต็มที่ ตลอดจนให้ความ
 ช่วยเหลือในคานข้อมูลเกี่ยวกับการสอบคักเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และการ
 ไร้เครื่องคานวณ และขอขอบคุณศูนย์วิจัยและพัฒนกรรมทางประชากร จุฬาลงกรณ-
 มหาวทิษาธัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางคานวิชากร และเจ้าหน้าที่
 กรรมวิสามันญศึกษา กรมอาชีวศึกษา และกรมการพัฒนคักครู กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้
 กรุณาให้ความช่วยเหลือในคานข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนและผู้สำเร็จการศึกษาใน
 ระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ นอกเหนือจากที่ได้ระบุ
 ไว้ข้างตน เพราะทุกท่านได้มีส่วนช่วยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

ก

ถึติกรรรมประกาศ

ข

รายการตารางประกอบ

ค

บทที่

๑. บทนำ

ความสำคัญของปัญหาและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑
วัตถุประสงค์.....	๑๓
ขอบเขตการศึกษา	๑๓
คำจำกัด	๑๔
แนวความคิดที่สำคัญในวิทยานิพนธ์	๑๔
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๕
ความเป็นมาของการสอบคัดเลือกร่วมเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ..	๒๐

๒. การวิจัย

การประมาณจำนวนนักเรียนผู้สำเร็จ ม.ศ.๕ และเทียบเท่าสายต่าง ๆ ระหว่างปีการศึกษา ๒๕๑๑ - ๒๕๑๔	๒๔
การประมาณจำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย และ สถาบันเทียบเท่าได้ ระหว่างปีการศึกษา ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔	๔๕
การประมาณจำนวนผู้สำเร็จ ม.ศ.๕ หรือเทียบเท่าที่ของการเข้า ศึกษา และมีความสามารถที่จะศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ระหว่าง ปีการศึกษา ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔	๔๙

๓. การวิเคราะห์	๔๔
๔. สรุปและขอเสนอแนะ	๕๐
บรรณานุกรม	๕๕

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑ จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามชั้นและปีการศึกษา, ๒๔๔๗ - ๒๔๙๐	๓๖
๒ จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ จำแนกตามชั้นและปีการศึกษา, ๒๔๔๗ - ๒๔๙๐	๓๗
๓ อัตรากำลังเลื่อนชั้นในระดับประถมศึกษา จำแนกตามชั้นและปีการศึกษา, ๒๔๔๘ - ๒๔๙๐	๖๒
๔ อัตรากำลังเลื่อนชั้นในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามชั้นและปีการศึกษา, ๒๔๔๘ - ๒๔๙๐	๖๓
๕ การประมาณจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญในอนาคตก จำแนกตามชั้นและปีการศึกษา, ๒๕๐๑ - ๒๕๑๕	๖๕
๖ อัตรากำลังเลื่อนชั้นของนักเรียนสายอาชีวศึกษา จำแนกตามชั้นและปีการศึกษา, ๒๕๐๕ - ๒๕๑๑	๖๗
๗ อัตรากำลังระหว่างนักเรียนฝึกหัดครูกับนักเรียน ม.ศ.๓ สายสามัญ	๖๘
๘ การประมาณจำนวนนักเรียน ม.ศ.๕ หรือเทียบเท่า จำแนกตามชั้น สายและปีการศึกษา, ๒๕๐๑ - ๒๕๑๕	๖๙
๘ อัตรากำลังระหว่างครูสำเร็จ ม.ศ.๕ หรือเทียบเท่า กับจำนวนนักเรียนในชั้นเดียวกัน จำแนกตามสายและปีการศึกษา, ๒๕๐๑ - ๒๕๑๐	๘๔
๑๐ การประมาณจำนวนครูสำเร็จ ม.ศ.๕ และเทียบเท่าในอนาคต แยกตามสายและปีการศึกษา, ๒๕๐๑ - ๒๕๑๕	๘๕

๑๑	การประมาณจำนวนนักเรียนที่สอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้ ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔ ความอัตราร่วมของจำนวนผู้เข้าสถาบันอุดมศึกษาได้ ในปีการศึกษา ๒๕๑๑ : จำนวนนักเรียน ม.ศ.๕ และเทียบเท่า ในปีการศึกษา ๒๕๑๐	๕๐
๑๒	อัตรากារสอบได้ ในปีการศึกษา ๒๕๑๐ - ๒๕๑๑ แยกตาม ชั้นการศึกษาและสาย	๕๓
๑๓	การประมาณจำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยและสถาบันเทียบเท่าที่ ระหว่างปีการศึกษา ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔ ถ้าอัตราการสอบเดือนธันวาคม บ.ศ.๕ และเทียบเท่าสายต่าง ๆ และการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย และสถาบันเทียบเท่าเป็นไปอย่างเดียวกันในปีการศึกษา ๒๕๑๑	๕๔
๑๔	อัตราการสอบได้ในปีการศึกษา ๒๕๑๔ - ๒๕๑๑ แยกตามชั้นการศึกษา และสาย	๖๓
๑๕	การประมาณจำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยและสถาบันเทียบเท่า ได้ ระหว่างปีการศึกษา ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔ ถ้าอัตราการสอบคัดเลือกเข้า ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ระหว่างปี ๒๕๑๐ - ๒๕๑๑ คงอยู่ตลอดไป	๖๖
๑๖	จำนวนนักเรียนเข้ารับการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา, ๒๕๑๔ - ๒๕๑๑	๖๗
๑๗	การประมาณจำนวนนักเรียนเข้ารับการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา, ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔ ถ้าอัตราการเพิ่มของการรับนิสิตนักศึกษาใหม่ในสถาบัน อุดมศึกษา เท่ากับค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มระหว่างปีการศึกษา, ๒๕๑๕ - ๒๕๑๑	๖๘
๑๘	การประมาณจำนวนผู้สำเร็จ ม.ศ.๕ หรือเทียบเท่าที่คงการเข้า ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา, ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔	๖๙